ингуш. 1-5 / 79-156 / 76. III-XII. 2 экз. 813-12 201

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Сердало

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 3 июль 1973 шу. • № 79 (5340). Мах 2 кеп.

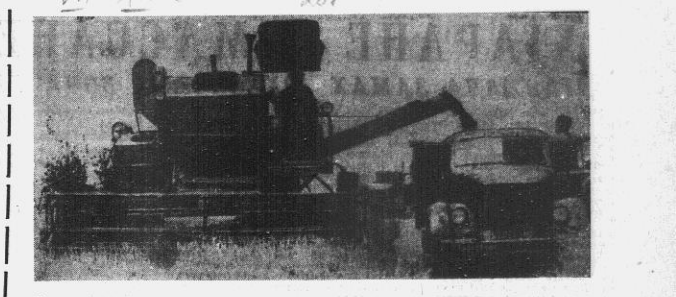

Гурахьа дIаднийна ка бола ялат чуэца доладелъ Урус-Мартана района «Атагинский» совхоза механизатораша. Ялат чуэцара хаинахьа кийчо йир совхозе. Цудухьа хIанз хIара аьттув болаш денача денах, сахьатах, бизза пайда а эцаш ялат чуэцара темпаш ди тIехьа лакъъю кхаш деладераша.

СУРТА ТIА: «Атагинский» совхоза кхашкара гурахьа дIаднийна ялат чуэцаш латт.

Л. РУДСКЕ сурт.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

АМЕРИКА ВIАШАГIКХИЙТТАЧА ШТАТАШКА ВАХА ХИННАЧА НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ВИЗИТА ИТОГИЙ ХЬАКЪЕХЬА

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето, Америка ВIашагIкхийттача Штаташка вахаа хиннача КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Советаа Президиумча члена новкъосто Л. И. Брежнева визита итогашка а-хьежа, ца пе лаьцача дьакъа лаккха мах а баь, дерригаш а малларо а кхьаьдалъа бокхка принципиальни лоарIам болаш йолчей IаIлъаьте бокхача лоарIама событи а хинна политтачен цу визитах хьаханна политтечески практическни хIамаш.

Америка ВIашагIкхийттача Штаташка ваха хиннача КПСС ЦК Генеральни секретара визита иколаш КПСС XXIV съездо тIамIа машара Программа бераггера пайъанен хилар цIаьхха а бакъдеш, машаре дахара ленинскни политика, низ болашн вахара лоарIамеи хIиар дог тешна а деш цIаьхха а хьаьхьохаш ца. 1972 шера мае паччахьалкхенашта керте латтараша Москве совет ско - американски переговораш яьчул тIехьаьгIа дIаяхача хIпо кхьагга хьаьхьохаш бакъдер советско - американски Сулъаман унахIцIенача хьал-тIа оттадар дуьхьа цу хиннача чIагIдаьра IаIлъаш ишйеи пIиша хIотташ хилар. Москве вIашагIкхетаро, цига тIамIнача «СССР-ан США-нен юкъе вIашн деладереча гIулархий дарбашца хьаха документ бодгалъяьккхар тешам ца хилараера кхоккам кIаьккаргIа, хьалаш дерригIадьаргIаьш, пай шин мехка юкъе пхьаьна гIулархаш деладаргIазьа ласташ тоха тохар. СССР-ан США-нен юкъера гIулархаш дегIадоладараш, хIанз новкъосто Л. И. Брежнева Президентаца Р. Никсонца яьча переговорех тьхьхиннарана керда і аьттув бола перспективаш хьаьлл.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Советаа Президиумо, СССР Министрий Советс белгалдоаккх, переговораш яроь толаме чаккхьлдаоп советско - американски гIулархаш лерттIа дегIаахара, вай шин мехка юкъе вIашн гIойле йолча тайпара цхьана деладу гIулархаш деглахьулара дина кхоккам кIаьдбергIа, массане юкъара машари дахьхий кхерамзлен чIогIаIъара гIуларха юкъе цу цхьан хаина дакъа лоцаш а хилар.

СССР-ан США-нен юкъе йилла ха йоацаш «Йдерни тIом ца хилийтара хьаьхьоха соглашенин» яр йдерни тIема кхерам тIезигIбарген бухоощача кхьаьчча дIакхаккхарген. дунен халкъашта вокъера кхерамзлен реальни гарантей система хьаьгга бодача новкъа гIолла баьккха доарIаме гIа бе. Пайпца решенеи практически чакхъъхар, США СССР-ца атомин гIуларха вIашн духьала латтачара эдерни тIом ца хилийтера, кхоьсам тIа дола деншан переговорий нахкъаьца къестадара тIаберзабаьча нахкъагахьа тода техар белггала исторически лоарIам болаш хурга дерригача адамашта.

Боккхача лоарIаме хила езаш я Вашингтоне кулгаш яздь «Стратегически наступательни гергахьта дIаго доазуо оттадара хьаьхьоха яьча переговорий кертера принципаш». 1972 шера мае Москве яьча советско-американски соглашений никъ дIаго а хьош, цу документо стратегически наступательни гергахьта, цар дуьхьалга дилларча мегтел. ишшта дIакхаллаца эргадоалаш уж ма-гIарра дилларча а. доазуо оттадара тIаберзабаь болх хьанаре дIаго белга а ишшта, тIехь тIайоагIача хана уж кIезигдара гIулархаш чакхдахара някъ а хьех.

Боккхача лоарIаме я керттера лерхIар энергин дуьхьюла керда тIоагIга пайдана хьасташ хьаделлаьта а доаш йола «Атомни энергех машара гIулархаьнта пайда эцара дакъе цхьана Iилма-технически гIулархаш деладара хьакъеха СССР-ан США-нен юкъе ца соглашени».

Шин паччахьалкхено тайп-тайпарча доаккошка машаре цхьана деладу гIулархаш массе оагIорахьара дегIаахъуларо, «Белггала» аьча, шин мехка юкъера торгово-экономически бухьамаш дегIакхувлара хьаеллаьш латтача кердача перспективаша новкъостал дерзда советско-американски гIулархаш тешшаме чIогIа деладаргIа.

Советски наха лаккха мах бу американски общественноста шерара гIоза раша новкъоста Л. И. Брежнева визит йолча хана советски халкъаша шоай доттагIаи дегIа хьаьхьайнадар, советско-американски гIулархаш дIаго дегIахкувлар доарIаме долга шоашкетаден хилар хьаьхьохара.

Нагахьа санна уьх тIехьаьрча итташ шеранка советско-американски гIулархашка лаьттача кхоккамо дунен халкъашта юкъерча дерригача хьала чIогIа Iоатхъам беш хиннабае, хIанз, кхыча тайпара, советско-американски гIулархаш тоодарах, виниша кхерам тIатесера е из вокх оагIонна дуьхьала, вокх оагIон цхьоагIонхошта дуьхьала, кхыча мехкашта дуьхьала юхьоазлуш хила аьнна шин мехко шоашта тIаийача деххарех, ерригача паччахьалкхений бокъонаш хьалъ-тинн дарца доаш хилар шинна а мехко кьоастон болаш хьаьхьохарах доарIаме хIана хургда дунен халкъашта юкъера йохьа хьаьхьохара доарIаме хIана тIаберзабаь болх хьанаре дIаго белга а ишшта, тIехь тIайоагIача хана уж кIезигдара гIулархаш чакхдахара някъ а хьех.

Машар чIогIара гIуларха ахтув боаккхаи да переговораш йолча хана Вьетнамах йола Парижски соглашени арахьара цхьанна тIайара юкъе тIертилара доацаш йиэза кхоачаньяза яргбоацилгга чIогIIара. тIаьта по новкъостал дерзда Индокитах дерригача халкъашка машаре дахаторо хилара.

Европейски кхерамзлен проблеми юнцача хана шин мехка юкъе вIаштIехьбаьнна барт, бешгала аьча, уж шаккхе тайна хуьх доаццача хана чуьх ерригача Европа юкъара совещани е бе-гаам болаш хилар боккхача доарIаме хургда цу континенте чIогIа машар IалашбIара дицлача.

Дика доарIам болаш да цхьа-на отталъча коммюнике тIа дIаяьдь Гаргарча Малхбоаленера дов палестинскин халкъа хьаштаи а чулоацаш цу районерча дерригача халкъийн паччахьалкхенийн бокъонаш хьаштаи IалашдIара принципаш тIа кхоъ-стадеб безам болаш хилар. Переговорашка дIайовзийтаб цу деншах йола советски позици. Машара Программага хьежжа Советски Союзо принципиальни лоарIам бу агресси качьенача паччахьалкхений халкъийн законни бокъонаш ларIIара ларда тIа Гаргарча Малхбоаленера тIема кхувч дIабаккхара. Гаргарча Малхбоален проблема ишйеханца къоастара лард я дIаяйийача ергачача Iалбий территорешка израильски бIу арабаккхар.

1973 шера ийне советско-американски паччахьалкхенашта керте латтараша яьча переговорий итогаи СССР-ен США-н халкъий хьаштана маяххара хинна па Iеш, ишшта машар безача дерригача халкъий хьаштана маяххара а. я.

США ваха хиннача новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаца цIаьхха а къаьта хьаьхьоха кхоьсам тIа дола деншан, мел чоаяхаче уж дале а, социалин системаш бе-бе яр аьнна доацаш паччахьалкхенаш машаре яхара принципий лард тIа переговораш яра паьккъаца къестадара хIанз торонаи хилар.

Шинна а паччахьалкхено поонита тIайиъца декъарадо леррагIеи лоарIагIа тIа доолийтаъни кхоачаштар советско-американски гIуларкех дунен халкъашта юкъерча машара, хIанз дегIаруъаш йола кхоткам кIаьдбергIа бе-бена общественни системаеп йолча паччахьалкхенаша машар безаш, кIаьнни гIойле йолаи цIаьна деладу гIулархаш кIоардарен процесс саш хувца ца лулга IалашдIара йола массеазара фактор яра йола предпосылка я.

Советски оагIонгхьара хьакхайкаду, СССР-ои США-ен цхьана па дIаяьяьча тIом юкъе ца бакхара принципиес дIакхета вожк паччахьалкхенаш кийча хилара йдерни тIом па хилийтара хоалам-болаш дола гIулархаш чакхдахари массане юкъара кхерамзлен дунен тIа чIогIа машари IалашбIара IаIлъаьте бокхача лоарIаме хургдолгах шоаш дог тийша хилар.

США ваха новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаи. КПСС XXIV съезд хинначул тIехьаьгIа вай мехко ахрахьара политика йола советски позици. Машара Программага хьежжа Советски Союзо принципиальни лоарIам бу агресси качьенача паччахьалкхений халкъийн законни бокъонаш ларIIара ларда тIа Гаргарча Малхбоаленера тIема кхувч дIабаккхара. Гаргарча Малхбоален проблема ишйеханца къоастара лард я дIаяйийача ергачача Iалбий территорешка израильски бIу арабаккхар.

1973 шера ийне советско-американски паччахьалкхенашта керте латтараша яьча переговорий итогаи СССР-ен США-н халкъий хьаштана маяххара ден Iеш, ишшта машар безача дерригача халкъий хьаштана маяххара а. я.

США ваха хиннача новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаца цIаьхха а къаьта хьаьхьоха кхоьсам тIа дола деншан, мел чоаяхаче уж дале а, социалин системаш бе-бе яр аьнна доацаш паччахьалкхенаш машаре яхара принципий лард тIа переговораш яра паьккъаца къестадара хIанз торонаи хилар.

Шинна а паччахьалкхено поонита тIайиъца декъарадо леррагIеи лоарIагIа тIа доолийтаъни кхоачаштар советско-американски гIуларкех дунен халкъашта юкъерча машара, хIанз дегIаруъаш йола кхоткам кIаьдбергIа бе-бена общественни системаеп йолча паччахьалкхенаша машар безаш, кIаьнни гIойле йолаи цIаьна деладу гIулархаш кIоардарен процесс саш хувца ца лулга IалашдIара йола массеазара фактор яра йола предпосылка я.

Советски оагIонгхьара хьакхайкаду, СССР-ои США-ен цхьана па дIаяьяьча тIом юкъе ца бакхара принципиес дIакхета вожк паччахьалкхенаш кийча хилара йдерни тIом па хилийтара хоалам-болаш дола гIулархаш чакхдахари массане юкъара кхерамзлен дунен тIа чIогIа машари IалашбIара IаIлъаьте бокхача лоарIаме хургдолгах шоаш дог тийша хилар.

США ваха новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаи. КПСС XXIV съезд хинначул тIехьаьгIа вай мехко ахрахьара политика йола советски позици. Машара Программага хьежжа Советски Союзо принципиальни лоарIам бу агресси качьенача паччахьалкхений халкъийн законни бокъонаш ларIIара ларда тIа Гаргарча Малхбоаленера тIема кхувч дIабаккхара. Гаргарча Малхбоален проблема ишйеханца къоастара лард я дIаяйийача ергачача Iалбий территорешка израильски бIу арабаккхар.

1973 шера ийне советско-американски паччахьалкхенашта керте латтараша яьча переговорий итогаи СССР-ен США-н халкъий хьаштана маяххара ден Iеш, ишшта машар безача дерригача халкъий хьаштана маяххара а. я.

США ваха хиннача новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаца цIаьхха а къаьта хьаьхьоха кхоьсам тIа дола деншан, мел чоаяхаче уж дале а, социалин системаш бе-бе яр аьнна доацаш паччахьалкхенаш машаре яхара принципий лард тIа переговораш яра паьккъаца къестадара хIанз торонаи хилар.

Шинна а паччахьалкхено поонита тIайиъца декъарадо леррагIеи лоарIагIа тIа доолийтаъни кхоачаштар советско-американски гIуларкех дунен халкъашта юкъерча машара, хIанз дегIаруъаш йола кхоткам кIаьдбергIа бе-бена общественни системаеп йолча паччахьалкхенаша машар безаш, кIаьнни гIойле йолаи цIаьна деладу гIулархаш кIоардарен процесс саш хувца ца лулга IалашдIара йола массеазара фактор яра йола предпосылка я.

Советски оагIонгхьара хьакхайкаду, СССР-ои США-ен цхьана па дIаяьяьча тIом юкъе ца бакхара принципиес дIакхета вожк паччахьалкхенаш кийча хилара йдерни тIом па хилийтара хоалам-болаш дола гIулархаш чакхдахари массане юкъара кхерамзлен дунен тIа чIогIа машари IалашбIара IаIлъаьте бокхача лоарIаме хургдолгах шоаш дог тийша хилар.

США ваха новкъоста Л. И. Брежнева визита итогаи. КПСС XXIV съезд хинначул тIехьаьгIа вай мехко ахрахьара политика

ДЕГ ТIАРА КЪОАБАЛДУ

Дерригача советски халкъо а сецина тха дерригача колхозхоша кьоабалду КПСС Центральни Комитета Генеральни секретарь Л. И. Брежнев США-ан цул тIехьаьгIа Францен официальни визитгIа ваха, цу паччахьалкхений кулгалхошца вIашагIкхийтта цIаьр могалеш КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советс дан соцамаш.

Дунен тIа доккхагIа, низ болашгIа дарех долча мелкаша маццер тIоагIбара тIедерзадаь деш доля уж Iалъамате дика гIуларка тIоагIа теркам тIабахийта йийшар Грозненски ТЭЦ-а болхлоша, инженерно - технически болхлоша - гIулархеркеча няха КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Советс Президиумо, СССР Министрий Советс Америка ВIашагIкхийтта Штаташка ваха хиннача новкъостаца Л. И. Брежнева визита итогий тхьакъе хьа бола соцам. СССР-ян США-нен юкъера гIулархаш тоадарах дойл кхаъ хIама / хинна дIаэтгаб новкъост Л. И. Брежнева США яь визит.

Советски наьха даггара йола хьамсарча парте ленински политьяькъе вокх социалистически мехкашца цхьана чакхъъяьха ергача мероприятеи дунен халкъашта юкъера хьал тхнаъцена дара гIуларка юкъе доаца аггара доарIам болашгIа дола дакъа да.

Советско-американски переговорий итогий, машара ъашташа маяххара, дерригача мехкий халкъий хьаштана маяххара уж хилараех тарра, лаккха мах бу советски халкъо, вежарашца долча социалистически мехкаша, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болламо, машар безачеи прогрессивни низаша.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советс Америка халкъ-кадду, Советски Союз дIахо йодача хана а КПСС XXIV съездо тхьакъехача наьхьагIа дерригIа уъаррилар. Вай дIаго а чIогIадерга вай доттагIашшарен цхьоагIонхошцарен — социалистически содружества мехкашца гIуларкхан. Вай дегIаккхувларга колониальни IазанаI муъъадьяначча мехканцара бувзамашн контакташ, новкъостал дерзда машин бахьан долаш, къаман кортамукъаьле яккхар дуьхь, демократии социализм бахьан долаш къовсам лоаттабен мел долча халкъашта. Советски Союзо, халкъагIа а санна, хоадамболлаш ихъдетгарзда агрессивни империалистически низаша леладу молларIа а тIейна баьгаш, кхоъкам кIаьдбара цхьаъ, «пийла тIом» юха юкъебаккхара тIехьа, сихдьа гергаш хьадара тIехьа мел латтараш, халкъашта юкъе моастагIа-леш тешам бобарен гIуларкаш мел деладераш.

СССР-а арахьара политика дерригача вай халкъа цхьоагIонна кхотдаенна хиларен, массана раьза а волаш цо вай парти, цул леninски Центральни Комитет, Советски правительство халлоацаш хилара ларда тIа латтт. Советски халкъо, социалистически Дьяхен низш чIогIаIаи ший хьинареча къаьхьатмца кхы тIа ай а тешш, цу тайпара чIогIатIъе халкъий чIогIаIъа машарен кхерамзлен лардаш.

Пропагандистий Iилман-практически конференци

2 июле КПСС обкома политически просвещене IIагIта хилар «Советски Социалистически Республикий Союз — коммунизм хьаьгIий интернационални деззьь яхача темаца» яь пропагандистий республикански Iилма-практически конференци. Цига дакъа лоацаш хинначара дийнар партийни образование системе ена занятекна а Нохч - ГIалгIайче бахача нака юкъе бена пропагандисти бидха тIа а интернационально-патриотически, атеистически кхетам балара дьакъерча тIехьаьгIа йиш йоацача дешаех.

«Республикерча партийни пропагандин кхьадола деншаш интернационалистски кхетам лулга Чехословакера йекхараш» яь доклад-йир конференце КПССе обкома секретара **Х. Х. Бокова.**

«Къамий отношеней майан маркситско-ленински нIаьхьана кхетадар»—иэ содоклад яр конференце Грозненски механикъта института доценто дехьараш кхоачашдеча йолчоагIонхошца Iилмай кандидата **А. А. Манкиева** яь. ШолгIача содоклад яр «Нохч - ГIалгIайче хиннача исторически событеи общественни процессийн маь бена партийни принципан классови кхетаеш хилари — социалистически патриотизман пролетарски интернационализман кхетам балара дуьхьа-лъяза дарддоаца хьал» яхача темагIа яь. Из содоклад йир Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета КПСС истореи кафедра заведующе, исторически Iилмай кандидата **К. И. Ефанова.**

Конференце кхамьалаш дир пропагандиста **И. П. Цыганкова** (Шьаьа районе гIишлон материалий гIишлон индустрен комбинат), семинарски группа кулгалхоче **С. М. Арсельгова** (№ 2 йола Назрановски юкъера школа), марксизма-ленинизма дарлай шкопа пропагандиста **Г. Д. Красовскис** (В. И. Ленина цIеpарIа Грозненски механикъта чакхдахара завод). Цар дийнар экономически вахар хьакхолларча КПСС XXIV съезда къамийн интернационални хьаштан дIаэтгаран тарраре полложенеи партийни деша системе шоай яьшара опытах, национализмах ихъединарш шийлуш хилара а критикана а занятекна шоай анализ ен хилярах, кхетамхошта кхетам луча пар ена бьянех, партийни деша система философе курс Iомаева хана интернационални уйла - ницат чудоседарах.

Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университета доценто исторически Iилмай кандидата **Х. А. Гачаева** дать къамьлаш партийни деша системе КПССе историе курс Iомаева нохчийн, ГIалгIайн, эрсийн халкъашта юкъе хинна исторически бувзамаш доозийтара деша хетаьлъяр. КПСС Грозненски райкома секретара **Т. М. Ахматхановас** дийнар СССР халкъий вежарий деазле Нохч - ГIалгIайчен экономикин культурен дегIаларах.

Конференце закъъ лоацаш хинараша цхьа барт а болаш гIаьнар партийни комсомольски образование системе кердача деанца шера пропагандистата могаеш бола методически рекомендацеи.

Конференци чакхйоллаш партеи обкома секретарь **Х. Х. Бокова.** КПСС обкома бюро цIерарIа дакъъал бийнар пропагандисташ—конференце доакъашхой, царца республика берригача пропагандисташ а деша шу толане чаккхдаккхарца, марксизма - ленинизма идеишта пропаганда ена, кхьаьгламхошта социалистически интернационализм, советски патриотизма уйлаца кхетам луча творчески аьттув балар ловш ловца а бакъхкхар.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРЬ НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВИ ФРАНЦУЗСКИ РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТ Ж. ПОМПИДУИ ВIАШАГIКХЕТАРА ИТОГЕХ

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето, КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев Франкъузски Республика Президентаца Ж. Помпидуца 1973 шера июне вIашагIкхетарах хьаьна хоам бийна а бийна мадарра, къобалду шинна а мехка халкъънй хьаштана маяххара дола а Европеи дерригача дунен тIеи кхоккам кIаьдбара процесс чIогIIъара лоарIаме дола а шу вIашагIкхетарах хьаьнна-нараш.

Событей леламо дог тешш а деш бакъду цхьана конструктивни гIуларкаш леладара хьалаш а отгадаь, шоай низаш политически, экономически, культурни доакъошка шин оагIорахьара леладу гIуларкаш дегIадоладара, тайп-тайпара социалин строин йола паччахьалкхенаш машаре яхара принципаш дерригIа юкъекхьаьра лорда тIа латтта дунен халкъашта юкъерча гIуларкий керда систему Европе хьажга тIедерзадьяьча Советски Союзан Франпеи, шоай хина чакхдаьяьча гIуларкаш кийча хилар.

Дика доарIаме да Цхьаьна отталъча коммюнике тIа чакхдаккхаь шаккхе оагIуь франко - советски бухьамаш СССР-ан Франценен юкъе цхьана гIуларкаш деладараш принципаш» дерригIа юкъекхьаьра лорда тIа латтта дунен халкъашта юкъерча гIуларкий керда систему Европе хьажга тIедерзадьяьча Советски Союзан Франпеи, шоай хина чакхдаьяьча гIуларкаш кийча хилар.

Дика доарIаме да Цхьаьна отталъча коммюнике тIа чакхдаккхаь шаккхе оагIуь франко - советски бухьамаш СССР-ан Франценен юкъе цхьана гIуларкаш деладараш принципаш» дерригIа юкъекхьаьра лорда тIа латтта дунен халкъашта юкъерча гIуларкий керда систему Европе хьажга тIедерзадьяьча Советски Союзан Франпеи, шоай хина чакхдаьяьча гIуларкаш кийча хилар.

Дика доарIаме да Цхьаьна отталъча коммюнике тIа чакхдаккхаь шаккхе оагIуь франко - советски бухьамаш СССР-ан Франценен юкъе цхьана гIуларкаш деладараш принципаш» дерригIа юкъекхьаьра лорда тIа латтта дунен халкъашта юкъерча гIуларкий керда систему Европе хьажга тIедерзадьяьча Советски Союзан Франпеи, шоай хина чакхдаьяьча гIуларкаш кийча хилар.

Дика доарIаме да Цхьаьна отталъча коммюнике тIа чакхдаккхаь шаккхе оагIуь франко - советски бухьамаш СССР-ан Франценен юкъе цхьана гIуларкаш деладараш принципаш» дерригIа юкъекхьаьра лорда тIа латтта дунен халкъашта юкъерча гIуларкий керда

РСФСР ЛАКХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЪЯРАХ ДОЛА
РСФСР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ
РСФСР Лаккехьарча Совета Президиумо СОЦАМ БУ; Российски Советски Федеративни Социалистически Республика гIулъйча Лаккехьарча Совета тхеллаIа сесси йойла 1973 шера 30 июле гор. Москве.

РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель
М. ЯСНОВ.

РСФСР Лаккехьарча Совета Президиума Секретарь
Х. НЕШКОВ.

Москва, 1973 шера, 29 июнь.

РЕЙД

ЦА ДЕШ ДИСАЧО ДЕХКЕВОАККХАРГВА

Республике ялат хьокхаш латт. Назрановски района боахамашка тIехьаьгIа чуэца доладу из. ХIанз, хьаггахьаьчай из хь.

Пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера лаккара хьуькъам лоацаца хаиен па бойтаин чубара района совхозашца миштта кийбо ный хьожжаш хилар республикански рейд.

Ялат чуэца доладе мысоеух димара дисалзш.

Дерригача дий-те хIанз кийча?

Бекхтохкамоерча кампанеца — ялат чуэцара хьинар яйдаь къахьийтаб совхоз-техникума механизатораша. Белгалдаккха деза, пар шоай фийг бола ялат хьокхача машинашта графикал дуьккха хьалха ремонт яьлга. Болх байташ шоай машинашта эпар фуд хьаьжа кхы цIаьккхазза хуэг техар.

— Аралъера воожьостал ца эпаш тхоай низшина чуэца дерзл охха ялат, — ьлар совхоз-техникум директора Цокиев Мурата.

Районни комнсое кертагIаьхьа кхоачашбоацараш лоьх кхаь боазамашка дерригаи хIана дап дьяна хIанзе дIаделъяьд, комбайнийгIаидап тоадьаь, тIехьа чатараи дегIад, электрически оборудовани оттанай. Цхьаьбакъда, «Назрановский» «Октябрь 40 шу» яхачеи совхозашка ши комбайн хIанз а ремонт яь яланза я.

—Цхьа ди дьаьча вIашагIйолларъьа оаха,—яхаи тешаве Iерг совхоза механик Дзауров Аюп. Ишшта дар «Назрановский» совхоза партхоз секретара Ю. Умарова деанна жоп а.

ХIьъта малагIча хьала тIа я хьатташ. тарасаш, ялат чуэцоатта-ду сихдаш?

Аслаьт йиала ерриги хьатташ пуьхаш дIаяьха яьча, диаьха хIана я. Хьаьта «Экажевский» совхозера яр хоз хьожжаш хиннача дийнаъь, цIи да ялийтара дуьхьала инженерэ дийнаъь, тоадьаь-дап. Цудухьа тIехьа да доаккхаи керда ялат чакхдаргдолгах таразашка хьажа деза.

Iалъамате чIогIа деха да районна наьхьаш. Дале а хьашкарча хьатташта тIадолха наьхьаш тоадеи дап. Орашкен аьлешкен санна йола цу наьхьашка машина. Тамаш ю-ях ялат Iо па мехкадеш из дIаэза эгрегат.

Районе совхозашка йолаш я ялат чуэцара балха планаш. Цхьа-бакъда, массадолча боахамашка дIайовзийтаяь уж механизаторан-тей шофераштеп. Хьаьта ишшта чIогIаIъь тIаийнаш ялат чуэцара хана социалистически яхь воажжара, ялат чуэцарий къаьхьагашара материальни моралыни безам сообакхкара де деазрашш. Уж-мастанена довзаш дап. «Экажевский» совхозе комбайнераца С. Эстемировца къамаьл хилар тха.

— Хьашша яхье вьашнав хьо? Цу хаттара дала жоп дацар комбайнера.

— Нормал соагIа ялат хьекхача е аьрдача-фу доагIа цхьоа?

— Алапи лакхлулга-м хов соца, боацаш стационарин тикаш хьаелла еза станашка, сагота эшаш доаца тоадараш хургдоаш.

Назрановски район председателяца къамьл деш хайра тхоа райове кхоъ автолавка йолга, Царех цIе промышленни товараш, жожаш, кхачан продукташ кхуьъаш я.

Царех хIараяр хьалхагIа цхьаца боахама тIачIогIаIъь хиннаб.

Цар ишшта болх беш шоай хинча кхаъкхарча механизаторашца тIулакъ де кхуьъра, тIьъта механизаторашца тIоагIа раьза а хулар.

ХIинц кхоъ автолавка йолга гIулъйча деш я. Уж хан-ханнаьъка хилаш станашка. Укъ шера а ялат чуэцача хана хIара боахама тIа-тIоагIIъна хьаьхьоха яр.

С. АЙКАЕВ — КПСС Нохч-ГIалгIай обкома юртбоахама отдела инструктор; М. АЛ-БОГАЧИЕВ — Назрановски района «Ленина ницъ» яхача газета отдела заведующи; Т. АРЧАКОВ—тха спец. корр.

ХІАРАНЕ А МАССАНЕ А ДЕКХАР

ДІАЯХАЧА ЗАМАХ ЮХЕДИСАЧА ВОЧА ГІУЛАКХАШТА ДУХЬАЛА

30 июнь. Іуйре. Наурски райо-на «Калиновский» виносовхоза культура Ціа. Сиделка ужкала-ха хьауз болхбоь гІулакхера-пах, пенсионераш, фусамнаьлг.

Такан культура ЦіагІа уж гулду дІаяхача ширача замах юхеди-сача зене-зуламе гІулакхашт дуьхьал.

Іуйрийна 7 сахьата 30 минута йоалл хь. Ціанк ялна наьех хьалйинай «Калиновский» виносовхоза культура Ціен ара.

Гражданий сход хьаьла совхоза болхлой-комитета председателла Моисенко Федор Филиппович-ча. Доклад е дош ду Калиновски поселкоми Совета председателла Мацейчик Людмила Владимировнана.

— Парте XXIV съезда хьалхашка отталлаш ларбеш дехьа-ваьлла, — олуш ду докладчикаша. — Цу хьалха наьех хьалйинай «Калиновский» виносовхоза культура Ціен ара.

Гражданий сход хьаьла совхоза болхлой-комитета председателла Моисенко Федор Филиппович-ча. Доклад е дош ду Калиновски поселкоми Совета председателла Мацейчик Людмила Владимировнана.

— Парте XXIV съезда хьалхашка отталлаш ларбеш дехьа-ваьлла, — олуш ду докладчикаша. — Цу хьалха наьех хьалйинай «Калиновский» виносовхоза культура Ціен ара.

— Цхьабаьхьа, ду хьаьнала кхъьегача наха новкъарло ю цхьаннаьза йалла а боанаш, эпха, паччахьлакхен чотах баха гІертараша, маларан меларша, шоай дезала лерттІа доал па дерша, кхидоьл зуламе гІулакхаш желадераш.

Шоай дезал дикача оамалашеи эзанйча гІулакхашеи хьалхкебара йалла а йоахко ян № 3 йолча отделене бригадина Белеев Алексей Васильевича, Капов Алексея, болхлоч Жукова Зоя-се. Малар мелар мара кхы хІама дан нарна дагадоалаш. Цу тайпара гІуланий чІехьаьн ю. 15 шо-шалча маьре яхар Жукова Зоей йиІиг. Е хьаьнарга вай кхувш йоагІа йоІ йоалаяь Акбулатов Мовсар.

— Дукха ба вай поселке, — йоаш ноь. Мацейчика, — нормах доагІачул духха-гІа доахан дела-дераш а. Масала, Косумов Джамаланий 10 бежан да. Ишта дукха доахан леладелш ба Ражабов Петергхани, Зубайраев Мохьмади, Даширов Сулейманн, кхыбарша. Царех дукхагІабараш цхьаннаьха йоаш беш бан.

Шиъ кхамаьл чакхдоалаш Калиновски поселкоми Совета председателла Мацейчик Людмила Владимировас аьлар:

— Вай низ а ба, вай декхарий-ла а да вай поселке лерттІа по-рядок е, туненднаш, маларан меларш, совхозе кІуччехьалхеи чотах баха гІертараш ооашта юкъера дІабахьа.

Цул тІехьагІа кхамаьл да дош ду моттигера школа директора Борднков Алексей Ивановича.

— Вер эттара дІахьа хьаьнхуьз дезала юкъе, — аьлар цо. —Шийна дІахьехачунгеи луча кхетаигеи ъбежка худ бера дагарбар. Наразъ санна дезала юкъе кхы кІа-маш дезаш, уж доарІІаш, царна гоамал йоаташ, кхьехеам безаш хьехам беш бале тІакхха интернационалистан болаш хьалхуьз берша. Халхене а болаш ба шоай дезала боагІаш бола кхетам ма ден бола дай. Масала, царех ба Назиров Сайд-Хьасан, Хусеннов Мухтар, Башиев Лбо, кхыбарша. Хьаьнарга вай Назиров Сайд-Хьасан. ЙорхІ, бер да цуьн. Дешаш а ца дешаш а хиннад уж. Дешаш хиннараш а во дийнад. Из дан цар кхетам боаннгга, из да цІагІара гІулакхаш де, доахана хьажа каст-каста дешарах бахьалта. Цуьн йоккхагІовча воІо— Назиров Саиналас класс чакхъяккхелхьа дитар дешар. Дийша на хиннад а доккхий ачаш хьаде ховрдолаш ва со. йоахар цо. дешар хІама дуг шийна ъавча. Из дан хьежар да. Цу тайпара хьекам шоай бераша беш ба кхмбола дай а.

— Йохий къама юкъе шерра дарбжад дына гІулакхаш, йоах дІахо ноь. Борднкова. — Цар чІоагІа Іотхъаьн бу кхуьш йоагІача тІехьеина. Мотгиган мийлу «Дынах теший хьо?» ятхча анкета хаттара уьх тайпара жоп душ: «Дийлах тхо со, сай дай а цунах тешаш хиннадаь». Цхьабаьхьа дукхагІабараша анкета хаттараша жоп ду хІама хьажколлаш воалла. саг ва керттерган, шоай йоаІа йийгиаш маьре ужийт, соннагІа доахан лелалу. Советски законаша маккхара тІекъа лела-ра Чаьхкаша-Мохьа кольхар йоккха парлагго я. Хьалха сона дагадоагІача хане, юрташа ишар клубаш, больницаш, школаш. ХІаьта хІанз уж масса эпха я. массане: маІача наьха а кхалнаьха я. Цудухьа. вайна Советски Іаьлаьла санача бохьоран ишколаш. Цхьаьнакхетам бен

СОЦИАЛИЗМ ХЬАЛЪЯРА ЛЕНИНСКИ ПЛАН

(В. И. ЛЕНИНА ТIЕХЬАРА ПИСЬМОШИ СТАТЬЯШИ)

ХАЛКЪА ХЬАЛ-ТОРО — КЕРТТЕРА ЙОАККО

Советски Iальал льенчера хьалхочуе шерашка а тIехьа, кердача Россе кIоллеи тхакъеле ше дуннаш. Ленина хьакхайкалаш, къхьегамхошта машар, культура, хьал-торо социалистически общественна мира Iалашье могвердлоцилга. Уж я халкъо хьал-торо тIалатта «кхо, кнт», кхо лард.

СССР-е социализм хьалъяра опыт массане юкъара доархIан сеннех латт ахча, ва латт, Маркс — Энгельсех Iуггий Iалаш хьалденаш ше хилараХ тарра, Ленина ший хьакъъашех деррига ший практически пIалаккашех сага ваъара, пуп кхетам дIабеллакъа, массе тайпара творчествон кхоллараман даре хилаша дарг мел доцца хьалдан Iалашде дахьхIа йолу социальни структура чIоагIъеш хинна хьларах. Дахьхал ду тайпара декъар да къхьегама кечамашен производственно средствашгIеч общественни доалахьен форма чIоагIъеш йолча социализмо шийна оттадер. ХIъатта из, кхочандулургдан общественни производство дегIахьулъдеш эргайоахкан тоаъреп, къхьегама оасарле халдаяна лакхъяра наькъъера мара.

Цудухьа да СССР-е социализм хьалъяра наькъаш ше белгалдеш, Ленина уйла ший тIехьъарча тIехьамошкан статьашка кердача общества материально - техническа база хьаяра дешашта тIаерашеш, гIайгIа, советски цахьа заъара боарам лакхбеча кертгера хьалех цаI из хьларах хинна.

Ленина хьалдаза белгалдалъхьа, социалистически производство производства йий духь а иа ешъ. халкъа шиъаш дизъаъ Iалашдар хьуъ хьаъин дегIахьулъаш хилар. Продукти духкагIа аре ме хеч къхьегамхой духкагIа Iалашбу кхачаша, барамъашна, чуIеч, моттигашца, шерау бытовой гIулакхъар дара сфера, шерагIа хьабеллалъу образованиеган культура ерригача ганзашкен бода ниъ.

«КIезига дале а, дикадар дикагIа да». «Кооперне ^ къъкъехьа», кхъча произзоденнка Ленина белгалдалъхьа йоккха машинни индустри дегIайолъаъро, аъарой боаламашта координировани яро, ув общественни машиниэированни производства рельсаш тIа оттадаро Iалашдоргда городе а юта а доал дер боаъъа социалистически система хулга. Хьатта социалистически производство дегIаъон эргайоахкий тоъъро вIашгIехьъаъдина йоаъ дахьхIа материальни хьал-торо лакхъелга.

Дага ма дехьнинг а хьаъулаш ян социализм яхаш белгалдалъхьа Ленина. Из хьалъяра дукха хинна а кIезига хинна а йIалъа исторически къъ ян капиталистически производственни отношенеш йоъ хаеш мерде, социалистически яраш хьаеши йола кIоадгIта революционни процесс лакхъяхкхара.

Духьхал цудухьа, Росси социалистически хургIалъарах кIоадгIта лог тийша а волиш, Ленина цунца цIъана ший тIехьъарча письмошкен статьашкен хоадамболаш духьъла хинна из социальни процесс искусственно сихъяра. Общество дегIаъуълургIъеш ший материально - технически базата хьежжа яъро. Экономически кхочаш вIашгIехьъаъдина йоаъ общественни формаш дIахьхайкаяра дукъъла хинна Ленин.

«КIезига дале а, дикадар дикагIа да» яхача статья тIа цо тIейъетам бIаб «цIе пъяъа» ганна сиха дIахьъаъхашкаъъа яхарах, эколлагIа доккхалах, къъпарех оаръъаъара па тешаш хьлара».

Материальни хьал-торо лакхъ ара тIулакхъа цъъатарраъра боа-

Грозненски ашкобетона конструкцией заводе дукха болхлой бо хIинъяъеъа августа, сентябра бетта чотах къъхьегаш. Царна юкъе хьаъха латтачарех цII на многоточечни машина сварщик

Мамидов ХьажIаъна Заурбик. ХIара семенагIа нормаш юкъара лаьрхIача 125—130 процент кхоачаш а ешъ, коммунистически къъхьегама ударник яхача цIера сиъ лакха лоаттаду цо.

Общественни баъха тIа а хьинаре дакъа доаш цо. Из ва профсоюза цехкома чIен.

СУРТА ТIА: сварщик З. Мамилов.

И. ПЛЕВНА (АПН).

ма из — фашизм юхатохкIга Iалашдаъа чIоагIа къъхьега дезаш а бар цу шерашка. Шозшта эшаъа са па техъча па боаламе бабхабар советски пих сихъа экономически оборонни из IалашгIотхара хьаштаъна.

Хьалъа эшарш кхочандиъара дакъъера советски пачхьалкхаш торонаш геттара кIезигIир фашистски Германеча дуъъела лоаттабаъ. Сийлахь-боккхача Дахьхен тIемоп (1941 — 1945) цо шийп тIехьъаъга юхедитараШен. Цу тIемо тIхъо миллион советски пих боабпо. Фашисташ чухьяIIка бокъъер советски бIаьсаъна йоъъаяьн яр. Деррига советски пачхьалкхаш Iалъалъате чIоагIа къъхьега дийлар уж юхаметтотъеш.

ТIом чакхбоьлнаяча тIехьъаIара ше шера пачхьалкхаш советски пих са ца кхоаеп къъхьегаро, лаххача темпаеп общественни производстван кхаи доходи дегIаахаро пахха сан на шерIир къъхьегамхошта эшаъашна кхоаIан баха йола Советски пачхьалкхен торонаш. Коммунистически партега цо йиш хьлийтар СССР халкъа боахам дегIабоалаъера йIсалъа пхе шера (1971 — 1975 шиI.) плана керттера декъар а деъ советски халкъа материальни культурни боарам дIаъо айбе.

Бетта юкъера алаии 22,4 процент лаккдера оттадаъ йIсалъа пятилетке. 1955 шерачул шозша дукхагIа лаккърабе цуи боарам 1975 шера. Колхозхой къъхьегамех тела мах пхе шера юкъера лаьрхIача 30,6 процент лаккърабе.

Йиса гIча пятилетке къъъстта уйла тIаIокхйт чуе цIенош хьалдара. Хьалъе лаьрхIаде еррига а лаьрхIача 580 миллион квадратни метр чуе моттаг йола цIеноп. Уж 1,4-за дукхагIа хул тIом хьалеъъа городлапка хинна а ерригача чуъеча цIеноп фонда.

Партеи правительствап 1972 шера соцам баьб 1976 — 1990 шерашка Советски Союза халкъа боахам дегIабоалабара йIалъхъара хана перспективни план оттаяра хьакъъехьа, СССР хьаъь шоиштъе ятт шу дизара хетаъь Кремле хинначуа торжественни заседаие КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Боежнева хьакхайкада ма хиллара, цу плана тIа а ишта оттадерца къъхьегамхой пахара боарам хIъаъо дегIабоалабеп. Цу шерашка Советски Союза, хьакхайкадар Л. И. Брежнева «цIеко йоаъашш керда боккха гIа боахарбе Iилман культурап, дахьъе, сат массе оагIорахьара дегIабоалаваеп халкъа унаъшеио лораъеп дахьъе. Из-м къъча тайпара хила йIаи йолаш а деш. хIапа аьъча еррига ваи планаш уъттаеча хана КПСС керттера лозунг хиннеп ишта дуъъаш да «долла хIама сага дуъъа, долла хIама сага ираза духьа» яха лозунг.

Халкъа хьал-торо лакхъъара хьалдаяна йоъъо а еш, Коммунистически партеп Советски пачхьалкхеп ийIеча чакхбоьл сийлахь воккхача Ленина СССР-е социализм къъллара ше оттаъъа плана тIа белгалдаб генеральни ниъ.

И. ПОДКОПАЕВ.
(АПН).

ПЛАН ТIЕХКХОАЧАШ А ЕШ

Хьайбай продукти йоаккхиъеп кийчьелгеп ахсамаккхар духьа хьайбай боалама боллхоита юкъе Ерантсоюзни социалистически яхь йоаржарах КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС бан ешаи дег гIара къъабал а бан дикача голамашца «Iалоладир йIсалъа пятилетка кхоадагIа, хоадамбеп юла шу Урус-Мартановски района Мичурина цIергIа совхоза хьайбай леладеларца.

Хаиал хьадха кхоачашIир цар паччахьалкхенга хьайбай продукци йоъхара уъх шера хьалхарча квартала план. Аххи замалахь хьайбай продукти духкагIа яккха пийсйича хIаиале а юкъера дахьхIача пачхьалкхенга ергача чуIеча цIеноп фонда. Хьалъе лаьрхIаде еррига а лаьрхIача 580 миллион квадратни метр чуе моттаг йола цIеноп. Уж 1,4-за дукхагIа хул тIом хьалеъъа городлапка хинна а ерригача чуIеча цIеноп фонда.

Партеи правительствап 1972 шера соцам баьб 1976 — 1990 шерашка Советски Союза халкъа боахам дегIабоалабара йIалъхъара хана перспективни план оттаяра хьакъъехьа, СССР хьаъь шоиштъе ятт шу дизара хетаъь Кремле хиннача торжественни заседаие КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Боежнева хьакхайкада ма хиллара, цу плана тIа а ишта оттадерца къъхьегамхой пахара боарам хIъаъо дегIабоалабеп. Цу шерашка Советски Союза, хьакхайкадар Л. И. Брежнева «цIеко йоаъашш керда боккха гIа боахарбе Iилман культурап, дахьъе, сат массе оагIорахьара дегIабоалаваеп халкъа унаъшеио лораъеп дахьъе. Из-м къъча тайпара хила йIаи йолаш а деш. хIапа аьъча еррига ваи планаш уъттаеча хана КПСС керттера лозунг хиннеп ишта дуъъаш да «долла хIама сага дуъъа, долла хIама. сага ираза духьа» яха лозунг.

Халкъа хьал-торо лакхъъара хьалдаяна йоъъо а еш, Коммунистически партеп Советски пачхьалкхеп ийIеча чакхбоьл сийлахь воккхача Ленина СССР-е социализм къъллара ше оттаъъа плана тIа белгалдаб генеральни ниъ.

И. ПОДКОПАЕВ.
(АПН).

БОЛХ ТОАБЕННАБ

ЦIакхха ца хиннача тайпара хьинар айдина къъхьегап ба пятилетка кхоадагIа шера Грозненски № 1 болча пассажирски автотранспортни предприяте водителяш, ремонтникаш, кхъбараш. Цунга хьежжа дика да пар доаха къъхьегама толамаш а. Пассажираш дIаъоха кхувалара, пассажиро-километраш яра, валови пайда барах шера план 24-ча июне кхоачашIъай автобоахама коллективо.

Ах шера планал совгIа цо дIаъоха внгав 700 эзар пассажир-километ. Ремонтни балхашка дIадолар доххарах. электроэнергин, кхъйола материалаш кхоярах дIабаьлача яIъ бетта 25 эзар сом пайда баьб цо паччахьалхенга.

Къъастта дика хьаъ а хьегап социалистически яхье хьаъха латт Ахиев Батыра кулгадача кхоадагIа автоколонна коллектив. ХIара семенагIа нормаш 116— 115 процент кхоачашIъеш хьинаре цъъхет водителаш ян. Адамова, Семердика, Мидзитна, кхы дукхочар а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Дика хинпаб «Ингушский» совхоза кхашка гурахьа фIаиа мукх. Цох кхо дакъа касарагIа Iобулаш чуъца лерзI укхаза.

Ухх деяпошка хьажа а хьажа хьалхара комбайн кхай тIа яккха бокъо елар совоза керттерча агронома И. Гандалоева,

Пятилетка кхоадагIча, хоадамбеча шера хьаъькъам чуъцаш хьалхара комбайн кхай тIа яккхара сийлеп гIулакх тIадилладар совхоза цIи кезача комбайнера Алероев Ризвана.

Ухх шера тхъаь кхоадагIа хьаъькъам чуъц опыт йолча комбайнера, Украински комбайнерий кхайкъара хьал а лоаташ, доаи-чача дакъа йиъ фийг ца бойташ ялат чуъцара дика кийчо яьй цо.

— Плаи 18 центнер йолча юкъера лаьрхIача цхьаи гектара тIара 30—35 центнер яриъ ухх участка тIара, — йоаъ И. Гандалоева.

СУРТА ТIА: совхоза керттера агронОм И. Гандалоеи комбайнер Р. Алероеви мухкага хьожаш ба.

Т. АРЧАКОВА сурт.

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ДУККХАГIА ЯККХА

1973 ШЕРА 16 ИЮНЬ ТIАКХОАЧАШ

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ЙОХАРА АХ ШЕРА ХАЛКЪЪОАХАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРАХ ЙОЛЛА

СВОДКА

план проценташа

Районаш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха
Ахкой-Мартановски	88	108	95	38
Веденски	133	184	125	84
Грозненски	71	87	92	42
Гудермесски	84	99	111	85
Малгобески	70	102	154	13
Надтеречни	49	88	116	80
Наьранавски	86	100,2	98	12
Наурски	66	102	136	51
Ножай-Юртовски	93	210	100,2	65
Урус-Мартановски	90	97	85	121
Шалински	97	92	100,0	82
Шелковски	68	101	99,6	552
г. Грозный	118	40	-	-
Еррига ча республике	78	94	99,7	48

ЯЛАТ ЧУЭЦА КИЙЧА БА

— Тха колхоза коммунисташеи беррига ялаташ леладеларца,— яхаи дуна Сунженски района XX партсъезда цIергIа колхоза партком секретара М. И. Ильи-бова, — къъабаллаь хьаллашара чIаранекски комбайнераша дахьхайкарал. Цу гIулакха хетаъь хьайбайлла партийни собрани хилар тха. Цига коммунистишеи механизаторашеи дийлар ялат доа пх дешш сихеи чуъцара де дезарех.

Ялат чуъца кийча и ерриига комбайнаша жаткаш, ялат цIеиаш гIадоттаи машинаш, тараъаш, транспорт, хьатташ, складаш.

Ялат цIеиеи сихеи чуъцара гIулакха йоагIеи йола терко яьй колхозе. Ревизиони комисее предселателан халъъа тIалъоаха-ма группа предселателан тIаллалад ерриги техника кийча йий тьожжига.

Партком шерра план оттаяй ялат чуъцаца хана бе безача политико-хьетама балха. Из кхоачаш а еш колхозна политинформаторашеи агитаторашеи юкъе беседаш е. ХIама цар беседай керттера тема и КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева Америка IIIтатгIкхийтача Штатаъшеи Франции йиъъа маьара визитаца Боккха чуъоацаи болаш яр, маслахьа, коммунизма В. Г. Чумакова беседа. Из пенсионер ва, цхьаьбакъъа, производствода буъъам лелабу цо. Хьалха механизатор хиннзе из, хIаъта хIапа ялат лодттеда сихеде болх беш ва. Дукъкха комбайнераш гулбеннача хана шиЙ беседа IIабоалабар къъаьчача коммунисто. Цо «Товарищеская суббота» лаьрхIаде Коммунистически партеи Центральни Комитета Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнев Америка IIIтатгIкхийтача Штатаъшеи Франции маьара визитагIа вахарах мел доккха беркат даергда дIаъо йолача хана дуъъе тIарча халкъъата юкъера машар чIоагIа-барех кхоккам кIаьдбареи гIулакха.

— Тхона, Сийлахь-боккхача Дахьеи тIома еррига халонаш, Iалаи бIаргалайIаначара — йоаъзар чIен, — къъастта дегчу дужаи да Леонид Ильич Брежнева американски телевидене гIоллаа дов къъмаъь, деррига дуъъа тIерча халкъъата машараца маяхара йолча Вашингтоне яьча соглашеиешта кулгаш язаар.

Колхоза парткомен цеховой парторганизацшеи йоаххо яьй кхаикара стаиаш дика кийчьара. Массе стаиеика долаш да салоIа цIеноп, цIе уголкаш, дущеяойп, хIаъта гамиарча бригадашка баиеш.

Ялат чуэтача шерра социалистически яьй йоаржарIга вашIтехьъаъдинаш. Ялат чуъца кийча урасIIкхийтаргьа дегIе байрахаш, социалистически яьй мишта дIайоаа дущаргда къаъгIаиа листокаш, молиеша, мотшгIерча колхоза радиос. Колхоза правленеи парткомен белгалдаьл ялат чуъцаиеи из дIоаъаеи хьалъе лелеча комбайнераша, жаткай мшиниеташа, шоферааша, механизатора моральни материальни совгIаташ тоилга.

Агрегаташтта тIачIоагIбаьб колхоза парткомен правленеи членаш. Массе бригадашка вашIтехьъаи партийни организацшеи, хьаька тIалъоажама посташ.

Йиса гIча пятилетка хоадамбеча кхоадагIча шера башка дика хьийъаь ялат чуъца а, хIара гектара тIара 22—24 центнераи кIезигIа доаша кIа, муьт чуъца а дош деииад колхозхоша.

А. САЛТАНОВ.

Ханал хьалхаъбувлараш

И. Н. Заболотце цIергIача типографе коллективе вIсласIеча пятилетка хоадамбеи шера план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий декхарап тIа а ийша шерра социалистически яьй йоаржаиьй.

Уж толамца кхоачаш а деш бокъа къъхьегама толам бакъхаб типографе боллхота, инженерно-технически боллхоша, гIулакхъера наха. Валови продукци арахецара ах шера плаи 25-ча июне 100,9 процеит, товарни продукци арахецара задаии 100,9 процеит кхоачашъяй шер, хIъаьта продукци реализаци яра задаии 25-ча июне 101,7 процеит кхоачашъяй типографе коллективо. Бутт чакхбаллаелхьа ах шера плаи совгIа реализаци йир цо 10,5 эзар сома маьъера продукцеиа. Къъхьегама оасарле лаккъяра плаи 118,1 процеит кхоачаш а еш, арахецача продукцера дIабоалаи-мах планагIа лаьрхIачуъ 3,5 процеит лоххабъб цо. Паччахьалкхеиа пайда бара задаии 140,5 процеит кхоачашъяй йоаккхиъеп.

Ер шу долладелча деиз кийчьадьл 835 эзар книжка, брошюра. Царна юкъе да «Гроэиер Праге кхочушдаи яха А. М. Иванова. «Вахара оагIоиаш» яха П. Е. Соврокко, «Публициста записках» яха Х. Х. Бокова книжкаш. «Поэт-IIатгIай халкъа фильтеца, кхы дукхха дарадог а. ЛаьрхIача ханал пхи ди хьалха кийчьар типографе болхлоиа 185 эзар экземплар долча иохчийи гIалгIайи школаша лаьрхIа доаи 12 учебник.

Типографе участкашта юкъе яьржача социалистически яьче хьалхара мотгIиг яьккхай йоккхачIийола мастер Н. С. Фролова, профорг З. Н. Плотникова керте маттаца переделани участка коллективо. Цунна сиаий типографе каърара кара тела ЦIе байракха ахчан премии.

Яьче хьалха латтаи шиттта дика къъхьегаи бе коммунистически къъьегама удариикаш, наборщикаш В. Атарова, Т. Лукьяиченко, З. Шевеико, Н. Пахомова, печатяикаш В. Гасиикова, Н. Вичкова, В. Чупов, кхы дукхха дарадог а.

К. ЛОБОЙКО,
планови отдела начальник.

Хьинар айдаь къахьег

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комиуиста И. Сидоровс кулгаду № 2 йолча ферма коллектив цIика йоазаи я райоие. Иун производственни толамаш хIара шера алсамдуьа. Цу гIулакхо болх-лелабе хоаи йолча. Хьатта цунна шгара лоаржхIамегIа дар коллективе барт товбе.хар ди. Этгара хьалха шийп хьинарца йIагIг до шайгара хоза тIулакхаи. Балха товвал, организаторски сийг, коммуиста поицшиибельность, цIена уйлаи халочех бIу иа кхажар — уж яиа тIулакхаи шийп лоажаи я Сидорова. Цудухьа ольха ба шоай заведующена ферма болхлой.

Шерашу латт хьайбаи леладелаиа къъхьегама хьаъха кхаичаша шера йIсалъа пхе шера (1971 — 1975 шиI.) плана керттера декъар а деъ советски халкъа материальни культурни боарам дIаъо айбе.

Бетта юкъера алаии 22,4 процеит лаккдера оттадаъ йIсалъа пятилетке. 1955 шерачул шозша дукхагIа лаккърабе цуи боарам 1975 шера. Колхозхой къъхьегамех тела мах пхе шера юкъера лаьрхIача 30,6 процеит лаккърабе.

Йиса гIча пятилетке къъъстта уйла тIаIокхйт чуе цIеноп хьалдара. Хьалъе лаьрхIаде еррига а лаьрхIача 580 миллион квадратни метр чуе моттаг йола цIеноп. Уж 1,4-за дукхагIа хул тIом хьалеъъа городлапка хинна а ерригача чуIеча цIеноп фонда.

Партеи правительствап 1972 шера соцам баьб 1976 — 1990 шерашка Советски Союза халкъа боахам дегIабоалабара йIалъхъара хана перспективни план оттаяра хьакъъехьа, СССР хьаъь шоиштъе ятт шу дизара хетаъь Кремле хиннача торжественни заседаие КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Боежнева хьакхайкада ма хиллара, цу плана тIа а ишта оттадерца къъхьегамхой пахара боарам хIъаъо дегIабоалабеп. Цу шерашка Советски Союза, хьакхайкадар Л. И. Брежнева «цIеко йоаъашш керда боккха гIа боахарбе Iилман культурап, дахьъе, сат массе оагIорахьара дегIабоалаваеп халкъа унаъшеио лораъеп дахьъе. Из-м къъча тайпара хила йIаи йолаш а деш. хIапа аьъча еррига ваи планаш уъттаеча хана КПСС керттера лозунг хиннеп ишта дуъъаш да «долла хIама сага дуъъа, долла хIама. сага ираза духьа» яха лозунг.

Халкъа хьал-торо лакхъъара хьалдаяна йоъъо а еш, Коммунистически партеп Советски пачхьалкхеп ийIеча чакхбоьл сийлахь воккхача Ленина СССР-е социализм къъллара ше оттаъъа плана тIа белгалдаб генеральни ниъ.

И. ПОДКОПАЕВ.
(АПН).

ХIаъта кхоачаш а ешъ, коллективе беррига из шура йоккхара ах шерара план тIехкхоачашъяра тIабахийтаб. Уж массеех шера дIа иа хенаи № 2 йолча ферма коллективо хIара хьалхара квартала шура йоккхара задаии 120 процеит кхоачашъяй шар.

Социалистически яьче котбаьлер гIорбалина доярканаш М. Меончанская, И. Иовик, М. Газаева, А. Ковалева, Л. Журавлева, Л. Гайгуковаев, Т. Гайдамирова, Е. Насырова, юкъера вежарий доттагIал чIоагIа цецере, шоайла Iимерца бецаре вIашIтехьъардданар толамаш лаха.

Духха ха йисаиш, шоллагIа кхоачал чакхъьла. 240 тоии шура йоккхарча аьъиа дош деииад коллективо. ХIаиале паччахьалкхеиа дIачеиай 230 тоии соагIа продукци. ХIара айбиаъ 4 тоии соагIа шура йоккхь ферме. Хьайбашта мел ши моша доакъар да. Цудухьа соахкарчул диика дукхагIа шура лу доаханна.

Доаханна этгара дукхагIа шура лу ха юкъеьхьагIа. Вай сеиалеи доккхо да хьайбай продукци алсамъяккхара торо лоаи йолча цу хииах биззаа пайда эцар.

Кхъь корпусе латт ферма бетта 500 отт. Этгача тайпара гIулакх ду пархна. Доаханна дIаъо да. Доакхашта, скотникашта. механизаторашта юкъе шерра яьржай социалистически яьь. Хиихапаьа цун итогаш ю. Котало яьккхараита хетаьа хIара бетта арахецара лаьрхIа бюллетеньа.

Хьатта дийиаъь доаха толамаш дIаиздау «хьокхимий доска» тIа.

Ферма заведующен Сидорова, зоотехник Хаштыров, ветфельдшер Асрияи массе ^ хана болхлоита чIоагIа цецера ца, царца цу хоюо дIаьхьега кийча ба. Балха опыт коллективна юкъе пIайоажарца а хIаздаиза тарко ю цар.

Уж шера плаи 370 тоии йолча 400 тоии шура паччахьалкхеиа йоккха доош деииад ферма хьайбаи леладелоаша. Коллектив дог тийиа я уж деххаиаи сийлеиша кхоачашдерхIалах.

А. ХАШИЕВ,
тха соб. корр.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагI, 3 июль, 1973 шу.

Доазол дехьара
политическая общественно-литературная газета

ДУНЕ ЦХЬАН КИРАГІА

СССР — ФРАНЦІ: МАШАР, КХЕРАМЗЛЕ, ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДАР

ХІанз массане а бакъдъ тІаийад. тІоазІлуш дегІаучаин дола цхьана леладу советско-французски гІулакхаш Европехь дуне кхаьаттa кюкъечу гІулакхий лоарХІамена позитивни элементех цІI а хиина дІаэтта хилар. Цхьана леладу уж гІулакхаш. царна цхьана политически хьокъе леладелш а — цхьукъа советско-французски цхьакъалхенашта керте латтаяй контактех хьакъина хІамаш. КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев 1971 шера визитаца Франце вахара а, цуо тІехьаІа из Президентаца Ж. Помпидуца Заседале вІашагІкхетара а итог. Цхьана лелаш советско -